

IN MEMORIAM

Проф. др Петар Козић
1928- 2012

Све нас, који смо познавали и поштовали др Козића изненадила је вест о његовој изненадној смрти. Наш Перица, како га је већина нас из милоште ословљавала, иако већ годинама у пензији виђен је како креће одевен као да иде са предавања или на предавање, или из неког института. Иза тог скромног и у понашању отменог човека, скривала се сва бурност времена у коме је живео и које је проживео. Али, то се најчешће јасно не препознаје у свакодневним сусретима, изађе пред очи, тек када дубље промишљамо развојне путеве, и судбине појединаца. Па и онда постоји могућност да човека нису потпуно сагледали, а још мање схватили у свој његовој сложеној историји постојања. У настајању да избегнем какве такве замке, са поштовањем према др Козићу, да и овом приликом не повредим његову скромност, пишем ово сећање на њега, његов живот, професионалну активност и значај његове делатности за развој социологије у Србији, и шире.

Петар Козић рођен је 1928. године у Пироту. Основну и средњу школу (гимназију) завршио је у родном граду. Студије на студијској групи за филозофију и педагогију завршио је на Филозофском факултету у Скопљу.

Још као средњошколац исказујући интересовање за теоријске проблеме у објашњењу друштва и друштвених појава, касније као студент, а нарочито по дипломирању на факултету, Козић је показивао интересовање за шире сазнавање о друштву и друштвеним појавама. Ово његово интересовање поклапало се са реафирмацијом социологије и њеном актуализацијом као истраживачке и академске дисциплине. Средином педесетих година организују се прве последипломске студије из социологије на универзитету и Институту друштвених наука у Београду. Проф. Козић уписује последипломске студије и успешно их завршава. За време студија проучава развој социјалне мисли у Србији али га привлаче и емпиријска истраживања друштвене стварности. Тих година, води се у круговима посленика који се баве социологијом жустра расправа о односу социологије и историјског материјализма. У расправама искристалисала су се три, у основи супростављена схватања о овом проблему. По једном поред историјског материјализма нема потребе за социологијом; по другом

потребна је социологија и историјски материјализам је превазиђен. По трећем схватању, историјски материјализам и социјологија се не искључују, јер је социологија најопштија наука о друштву, а историјски материјализам једна од теорија у тој науци. Ово схватање заступао је проф. Лукић, несумњиви ауторитет у социологији, а њему се прикључио и Петар Козић. У прилог подршци овом схватању Козић објављује и студију *Однос социологије и историјског материјализма* (1959).

У овом времену долази и до детрополизације универзитетског образовања у Србији и оснивања три нова факултета у Нишу. Међу првим изабраним наставницима ових факултета био је и Петар Козић у звању предавача за предмет социологија на правном одсеку Правно-економског факултета. Тим избором почиње академска, универзитетска каријера Петра Козића, значајна не само за високо образовање у Нишу, већ шире, у српским и југословенским релацијама. Козић се врло озбиљно односио према професији универзитетског наставника. Ради на свом усавршавању, нпр. једногодишњи студијски боравак у Пољској, који је имао карактер специјализације из социологије. Потом је радио на изради докторске дисертације о социолошкој мисли Филипа Филиповића. По стицању доктората наука, Козић пролази кроз класична универзитетска звања: доцент, ванредни и редовни професор на универзитету у Нишу. Козић публикује већи број научних и стручних радова у многим часописима, уџбеник социологије који доживљава више издања. Делатност др Козића на Универзитету у Нишу исказана су његовом великом активношћу на развијању социологије и институција универзитета. Био је члан многих комисија на факултету и Универзитету и продекан Правно-економског факултета. На Правно-економском факултету основао је општи семинар из социологије, а у оквиру нишке академске заједнице допринео је и оснивању огранка Српског социолошког друштва у Нишу чији је био први председник. Др Козић био је и члан већег броја редакција часописа и зборника радова, посебно бих истакао чланство у редакцији часописа *Теме* који је основао Универзитет у Нишу. Почетком седамдесетих година прошлог века др Козић наставља универзитетску каријеру на Универзитету у Београду. Са нишког Правног факултета прелази на Факултет организационих наука Универзитета у Београду, где је изабран у звање редовног професора за предмет социологија. Поред бављења општом социологијом коју предаје, др Козић показује интересовање и за посебне социологије нарочито социологију организације и социологију рада и као угледни професор помаже, организује и изводи наставу на постдипломским студијама. Објављује уџбеник из методологије и учествује у изради и одбрани више магистарских и докторских дисертација. Уз то, др Козић бива и декан ФОН-а дајући значајан допринос решавању бројних проблема овог релативно новог и младог факултета.

Др Козић показивао је у току свог радног века перманентно интересовање за истраживање развоја социјалне мисли у нас. Истражујући и коментаришући ту мисао исказао је и своју објективност као научник. Проучавајући интелектуалну и теоријску заоставштину мислиоца различитих идеолошких оријентација он им ништа није додавао ни оспоравао. Тако нпр. критички промишља разматрања о законитостима друштвеног развоја Филипа Филиповића, чију идеолошку оријентацију уважава, али проучавајући и промишљајући теоретске радове др Драгољуба Јовановића, првог доктора социологије у Србији, па и у Југославији, чију идеолошку оријентацију не подржава, не оспорава научни значај радова.

Професор доктор Петар Козић представља значајног социолога у нас, растао и развијао се упоредо са њеном афирмацијом дајући снажан допринос њеном развоју као академске, универзитетске и научно-образовне дисциплине. Уз то, припада и плејади универзитетских научника који су дали значајан допринос модернизацији универзитетског образовања у Србији на почетку овог века одговарајући на захтев друштвених промена на почетку новог миленијума.

Са оваквим осећањима опраштамо се од њега настојећи да останемо доследни у остваривању његових опредељења и схватања у развоју друштвених наука, посебно у социологији.

Проф. др Данило Ж. Марковић